

België telt opnieuw zijn trekvogels

Naar jaarlijkse gewoonte is het internationale evenement 'Eurobirdwatch' de dag waarop doorheen Europa zoveel mogelijk vogelkijkers gemobiliseerd worden om de vogels in hun land te tellen. Dit jaar viel deze hoogdag op 5 oktober. In België gebeurt deze telling traditioneel in de vorm van een simultaantelling, waarbij onder impuls van Natuurpunt en Natagora alle trektellers opgeroepen worden om op die dag hun trektelpost te bemannen en de vogeltrek op te volgen. Zo werd op 91 Belgische telposten door 352 trektellers elke migrerende vogel genoteerd, wat leidde tot een indrukwekkend eindtotaal van meer dan 150.000 getelde trekvogels.

De vogelmigratie draait weer op volle toeren. Zoals elk najaar wagen miljoenen trekvogels zich aan de zware tocht vanaf hun broedgebied naar hun zuidelijke overwinteringsgebied. Dit indrukwekkende fenomeen wordt elk jaar opgevolgd door trektellers. Van op een uitkijkpunt houden deze trektellers, met verrekijkers in de aanslag en telklikkers in de hand, de aantallen trekvogels bij, om zo een zicht te krijgen op de migratie van dat moment.

Om extra aandacht te vestigen op trekvogels vindt er elk najaar een 'Eurobirdwatch' plaats. In heel Europa worden vogeltellers opgeroepen om op deze dag allemaal het veld in te trekken en zo de meest grootschalige vogeltelling van het jaar uit te voeren. In tegenstelling tot België en Nederland, waar gefocust wordt op het opvolgen van de actieve vogeltrek, worden in vele landen wandelingen georganiseerd om watervogels te tellen. Door 25.000 tellers uit 29 deelnemende Europese landen werd een verschroeiend totaal van meer dan 3,5 miljoen vogels geteld. Ook dit jaar kon men dus weer spreken van een geslaagde editie. De Europese resultaten zijn terug te vinden op www.eurobirdwatch.eu.

De Belgische resultaten

In België had men echter de ogen op de lucht gericht, gedoeld op het tellen van de overvliegende trekvogels. Of er al dan niet goed zichtbare vogeltrek waar te nemen valt hangt sterk af van de heersende weersomstandigheden. Het is dus elk jaar vol spanning afwachten wat de weergoden voor de trektellers in petto hebben, maar dit jaar viel de teerling juist. De vogels werden bespaard van zware regen, dikke mist of te harde wind en konden dus volop aan het trekken gaan. Of deze overvliegende trekvogels dan effectief waar te nemen zijn door de tellers hangt echter ook af van de windrichting en de bewolking. De wind waaide alvast juist, want een matige zuidoostenwind zorgde voor tegenwind, wat de vogels dwingt om lager bij de grond te vliegen. Als er echter weinig bewolking is zijn deze trekvogels moeilijker zichtbaar door de tellende vogelkijker. De blauwe lucht op 5 oktober was dus een kleine spelbreker.

Desondanks viel er weer een mooi eindresultaat te noteren. De 91 telposten (waarvan 70 in Vlaanderen en Brussel en 21 in Wallonië) klokten samen af op ongeveer 500 teluren en wisten in die tijd 159.588 vogels op de tellers te plaatsen. Vooral de Waalse telposten van Ninane (14.467) en Xhoris (13.806) noteerden hoge aantallen, in Vlaanderen passeerde het hoogste aantal trekvogels langs De Panne (9.159). De meest vertegenwoordigde vogelsoorten waren de vink (34.220), houtduif (31.475) en spreeuw (22.285).

Top 10 trekvogels 2024		
1	Vink	34.220
2	Houtduif	31.475
3	Spreeuw	22.285
4	Veldleeuwerik	18.307
5	Graspieper	11.490
6	Zanglijster	8.048
7	Kievit	4.066
8	Kauw	3.883
9	Kneu	3.379
10	Aalscholver	3.200

Een mooie variatie aan soorten zorgde er op veel plaatsen voor dat de telling niet snel verveelde. De eerste koperwieken en kepen kondigden de herfst aan, terwijl enkele trekkende boeren- en huiszwaluwen het afscheid van de zomer toch nog even probeerden uit te stellen. Ook het hoge aantal veldleeuweriken (18.307) en zanglijsters (8.048) was opvallend. In totaal werden er 147 verschillende vogelsoorten waargenomen, een hoog aantal in vergelijking met voorgaande jaren.

Hier zaten ook enkele uitschieters tussen. Zo zijn de hoge aantallen aan trekkende koereigers (47) en grote zilverreigers (421) best opvallend, al passen deze aantallen binnen de stijgende trend die de laatste jaren in ons land te noteren valt. Langs de kust passeerden ook enkele mooie groepen lepelaars (236). In de namiddag mochten heel wat telposten zich verlekken aan één of meerdere rode wouwen, langs Sonnisheide (Houthalen) vlogen er zelfs 10 verschillende individuen. In totaal werden er over het hele land maar liefst 207 genoteerd. Ook de buizerds vertoonden de eerste tekenen van trek. Met onder andere 87 buizerds langs het Hageven (Lommel) en 83 langs Averbode Bos en Heide werd een mooi totaal van 1008 buizerds geteld.

Enkele opmerkelijke zeldzaamheden waren de strandleeuwerik langs De Panne, een roodpootvalk in Boussu (Henegouwen), een grote pieper langs Baaigemkouter (Gent), een roodkeelpieper langs de Varenheuvel (Viersel) en een wel zeer vroege ruigpootbuiserd over de telpost van de Kalmthoutse Heide. Tenslotte trok ook op twee plaatsen een dwerggors langs de telpost.

Nog niet uitgeteld

Eurobirdwatch richtte zich op het weekend van 5 en 6 oktober, waarbij wij in België de focus op zaterdag werd gelegd. Hiermee is de internationale telling afgerond en is het voor veel landen weer uitkijken naar volgend jaar.

In België wordt er echter elk jaar nog een tweede simultaantelling georganiseerd, los van de Europese telling. Dit jaar valt die tweede telling op **zondag 20 oktober**. Ook die dag worden de telposten in Vlaanderen weer massaal bemand. Door enkele weken na de eerste telling een tweede uit te voeren krijgt men een beter zicht op de spreiding van migrerende soorten doorheen het najaar. Zo valt er nog een toename van het aantal lijsters en spreeuwen te verwachten en is het reikhalzend uitkijken naar de aankomst van de ganzen.

De trek kan opgevolgd worden via de website www.trektellen.nl. Hier vind je ook een overzicht van alle telposten in ons land.

BirdLife International is een globale alliantie van natuurbeschermingsorganisaties actief in meer dan 120 landen die samen de toonaangevende autoriteit vormen rond de status van vogels, hun habitats en de problemen waarmee vogels af te rekenen hebben.

www.eurobirdwatch.eu

Tekst: Bastiaan De Ketelaere (Natuuracademie)